

APADOR-CH
COMITETUL HELSINKI

**ASOCIAȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR
OMULUI ÎN ROMÂNIA - COMITETUL HELSINKI**

București, Str. Nicolae Tonitza nr. 8A, Sector 3, Tel/Fax: 312 45 28; 312 37 11, e-mail: office@apador.org

**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICȚIONALĂ**

N 8.5 / 27 JAN. 2017

Nr. 6 din 27 ianuarie 2017

Către,
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI

- Referitor la dosarul nr. 32D/2017, aflat în faza de raport-

ASOCIAȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ÎN ROMÂNIA - COMITETUL HELSINKI (APADOR-CH), cu sediul în București, str. Nicolae Tonitza nr.8A, sector 3, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale prin care se admite că organizațiile neguvernamentale să furnizeze, cu rol consultativ, informații/observații relevante pentru soluționarea unei cauze importante, formulează prezentul

AMICUS CURIAE

În dosarul nr. 32D/2017, aflat în faza de raport, având ca obiect excepția de neconstituționalitate ridicată de Avocatul Poporului cu privire la art. 2 al Legii 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor.

APADOR-CH consideră că sintagma “condamnări penale” din cuprinsul art. 2 al Legii nr. 90/2001 ridică probleme de constituționalitate, dar pentru alte considerente decât cele prezentate în motivarea excepției ridicate de Avocatul Poporului.

1. Cu privire la motivele de neconstituționalitate invocate de Avocatul Poporului, APADOR-CH consideră că sunt lipsite de temei. În acest sens, asociația se raliază și susține *amicusul curiae* formulat în aceeași cauză de către organizația Expert Forum și alte 5 organizații neguvernamentale, în cuprinsul cărui s-a argumentat în mod detaliat de ce susținerile Avocatului Poporului nu ar trebui să fie primite de Curte.

ASOCIAȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ÎN ROMÂNIA - COMITETUL HELSINKI

București, Str. Nicolae Tönitza nr. 8A, Sector 3, Tel/Fax: 312 45 28; 312 37 11, e-mail: office@apador.org

Nu este cazul să reiterăm în cadrul acestui *amicus curiae*, argumentele care au fost deja aduse la cunoștința Curții de către organizația Expert Forum și alte 5 organizații neguvernamentale printr-un document separat, aflat la dosarul acestei cauze.

2. Separat de motivele invocate de Avocatul Poporului și pe care le consideră netemeinice, APADOR-CH susține că sintagma “condamnări penale” din cuprinsul art. 2 al Legii nr. 90/2001 ridică probleme de constituționalitate, întrucât conținutul sintagmei este insuficient determinat, fiind extrem de larg și de ambiguu, cu consecința creării de confuzie și arbitrarie în cazul în care se încearcă a se stabili care a fost intenția legiuitorului.

Faptul că expresia “condamnări penale” este pleonastică, întrucât în sistemul nostru legal, “condamnările” nu pot fi decât “penale” (pot fi dispuse doar în cauze/dosare penale) nu ar fi în sine o problemă de constituționalitate, ci de tehnică legislativă.

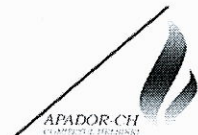
Problemele de constituționalitate sunt generate, însă, de lipsa prevederii în textul legal că, pentru a putea atrage anumite interdicții, condamnarea trebuie să fie **definitivă** și, de asemenea, că trebuie să nu fi intervenit **reabilitarea** pentru acea condamnare definitivă.

În lipsa menționării în textul legal a condițiilor privind caracterul definitiv al condamnării și neintervenirea reabilitării, expresia “condamnări penale” folosită în art. 2 din Legea nr. 90/2001 poate fi interpretată ca referindu-se și la condamnările nedefinitive, și la condamnările pentru care a intervenit reabilitarea. Unele interpretări de acest fel au apărut deja în spațiul public¹.

Argumentul acestui gen de interpretări constă în principul de interpretare a legii potrivit căruia “*acolo unde legea nu distinge, nici noi nu trebuie să distingem*” (“*Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*”). Cu alte cuvinte, deoarece sintagma “condamnări penale” nu face distincție între condamnări, ea a fost și poate fi interpretată ca referindu-se la orice fel de “condamnări penale”, atât condamnări definitive, cât și și condamnări nedefinitive, precum și indiferent dacă a intervenit sau nu reabilitarea.

¹ Spre exemplu, în presă, s-a susținut că, întrucât legea nu limitează în niciun fel noțiunea de “condamnare penală”, interdicția prevăzută în art. 2 din Legea nr. 90/2001 se aplică și celor condamnați dar reabilitați. A se vedea, în acest sens, Liviu Avram, “Speranța „Dragnea-premier“ primește o lovitură cruntă din partea Curții Constituționale”, publicat pe site-ul Adevărul.ro la data de 14 decembrie 2016, din care cităm: “*Or prin Legea 90/2001, statul tocmai asta a făcut: a decis că în Guvern nu au ce căuta persoane care au suferit condamnări penale, punct. Legea poate părea pentru unii excesivă, în sensul că nu precizează nimic despre natura sau gravitatea infracțiunii care a atras condamnarea ori despre persoanele care au fost cândva condamnate, dar s-au reabilitat de drept. Dar asta nu este, în niciun caz, o problemă de constituționalitate....*”

(http://adevarul.ro/news/politica/speranta-dragnea-premierprimește-lovitura-crunta-partea-curtii-constituționale-1_58518ee55ab6550cb86e93cd/index.html)

Dacă, având în vedere actuală formulare ambiguă a textului legal (“condamnări penale”), s-ar admite că interdicția prevăzută în art. 2 din Legea nr. 90/2001 să se aplice și în cazul **condamnărilor nedefinitive**, s-ar ajunge la **încălcarea prezumției de nevinovăție**, principiu consacrat în art. 23 al. 11 din Constituție, care prevede că “Până la rămânerea **definitivă** a **hotărârii judecătorești** de condamnare, persoana este considerată nevinovată.”.

Din textul art. 23 al. 11 din Constituție rezultă că o persoană condamnată nedefinitiv beneficiază de prezumția de nevinovăție, astfel că tratarea ei ca o persoană vinovată, până la pronunțarea unei hotărâri definitive de condamnare, constituie o încălcare a Constituției.

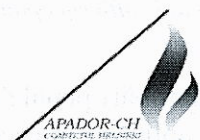
De asemenea, dacă, având în vedere actuală formulare ambiguă a textului legal (“condamnări penale”), s-ar admite că interdicția prevăzută în art. 2 din Legea nr. 90/2001 să se aplice și în cazul condamnărilor definitive pentru care **a intervenit reabilitarea**, s-ar ajunge la formularea unei interdicții perpetue, care, din cauza termenului nelimitat în care operează, încalcă art. 53 din Constituție, care prevede condițiile în care pot fi restrânse unele drepturi sau libertăți.

Art. 53 al. 2 din Constituție nu permite restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți (oricare drepturi sau libertăți, nu numai cele fundamentale) decât în condiții stricte, în care restrângerea este necesară într-o societate democratică, este proporțională cu situația care a determinat-o și nu duce la suprimarea dreptului sau libertății.

În cazul condamnărilor, chiar legea penală (Codul penal) prevede că ele nu au un efect perpetuu, ci temporar, până când intervine **reabilitarea**, care, potrivit art. 169 al. 1 Cod penal, face să înceteze decăderile și interdicțiile, precum și incapacitățile care rezultă din condamnare.

De asemenea, trebuie avut în vedere și art. 169 al. 3 Cod penal, potrivit căruia reabilitarea nu are efecte asupra măsurilor de siguranță (de exemplu, măsura de siguranță, a interzicerii ocupării unei funcții sau a exercitării unei profesii). Aceasta înseamnă că dacă prin hotărârea definitivă de condamnare s-au dispus și măsuri de siguranță a căror durată de executare depășește durata cerută de lege pentru reabilitare, încetarea decăderilor, interdicțiilor și incapacitățile care rezultă din condamnare are ca moment de producere momentul încetării executării măsurilor de siguranță..

Cu alte cuvinte, interdicțiile/incapacitățile/decăderile care rezultă din condamnarea definitivă a unei persoane nu sunt perpetue, ci au o durată limitată în timp la momentul în care intervine reabilitarea sau, după caz, în care încetează executarea măsurilor de siguranță. Din acel moment, restrângerea exercitării oricărui drept sau libertăți nu mai

**ASOCIAȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR
OMULUI ÎN ROMÂNIA - COMITETUL HELSINKI**

București, Str. Nicolae Tonitza nr. 8A, Sector 3, Tel/Fax: 312 45 28; 312 37 11, e-mail: office@apador.org

îndeplinește condiția caracterului necesar și proporțional, la care se referă art. 53 al. 2 din Constituție.

În concluzie, în raport de precizările făcute în cuprinsul prezentului *amicus curiae*, asociația apreciază că, prin ambiguitatea sa, sintagma “*condamnări penale*” din cuprinsul art. 2 din Legea nr. 90/2001 încalcă art. 1 al. 5, art. 23 al. 11 și art. 53 al. 2 din Constituție.

= . =

Ca modalitate practică de remediere a viciului de constituționalitate prezentat de sintagma “*condamnări penale*” din cuprinsul art. 2 din Legea nr. 90/2001, asociația consideră că este suficient ca, astfel cum s-a procedat și în alte cazuri, în decizia Curții să se menționeze că respectiva sintagmă este constituțională numai în măsura în care ea se referă la “*condamnări definitive pentru care nu a intervenit reabilitarea sau, după caz, nu a încetat executarea măsurilor de siguranță*”.

Director executiv,

Maria Nicoleta Andreescu

